ZBIÓR

UKŁADÓW ZBIOROWYCH PRACY

ROK II Warszawa, dnia 11 czerwca 1938 r. Nr 32

TREŚĆ:

83.

OBWIESZCZENIE MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 8 czerwca 1938 r.

o wniosku w sprawie nadania mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich zakładów niektórych kategoryj ubezpieczeń prywatnych na obszarze całego Państwa z wyjątkiem górnośląskiej części województwa śląskiego układowi zbiorowemu pracy z dnia 14 kwietnia 1938 r.

Ministerstwo Opieki Społecznej obwieszcza, że Związek Zawodowy Pracowników Ubezpieczeniowych Rzeczypospolitej Polskiej zgłosił do Ministerstwa Opieki Społecznej w myśl art,

21 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) oraz rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 316) wniosek o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich krajowych prywatnych zakładów ubezpieczeń, z wyjątkiem małych towarzystw ubezpieczeń wzajemnych w rozumieniu art. 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 stycznia 1928 r. o kontroli ubezpieczeń (Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 64), oraz dla wszystkich zagranicznych zakładów ubezpieczeń na obszarze całego Państwa z wyjątkiem górnośląskiej części województwa śląskiego układowi zbiorowemu pracy, zawartemu w Warszawie w dniu 14 kwietnia 1938 r.:

a) po stronie pracodawców przez „Assicurazioni Generali Trieste" Włoska Spółka Akcyjna, Powszechna Asekuracja w Trieście — Dyrekcja na Polskę w Warszawie, „Orzeł" Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna w Warszawie, „Patria" Polskie Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna w Warszawie, „Piast" Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna w Warszawie, „Polonia" Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna w Warszawie, „Prudential" Towarzystwo Ubezpieczeń Angielska Spółka Akcyjna w Warszawie, „Przezorność" Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna w Warszawie, „Riunione Adriatica di Sicurta" Adriatyckie Towarzystwo Ubezpieczeń w Trieście Dyrekcja dla Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie, Towarzystwo Ubezpieczeń „Vita-Kotwica" Spółka Akcyjna w Warszawie i Warszawskie Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna w Warszawie,

b) po stronie pracowniczej przez Związek Zawodowy Pracowników Ubezpieczeniowych Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie i Związek Zawodowy Pracowników Umysłowych Przemysłu, Handlu i Biurowości Rzeczypospolitej Polskiej.

Tekst układu zbiorowego pracy podany jest poniżej.

Sprzeciwy w sprawie nadania powyższemu układowi mocy powszechnie obowiązującej wnosić należy do Ministra Opieki Społecznej za pośrednictwem Inspektora Pracy I Okręgu (Warszawa, ul. Marszałkowska Nr 84) w ciągu dni 14.

Termin 14-dniowy biegnie od daty ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

(—) *M. Klott*
Główny Inspektor Pracy
i Dyrektor Departamentu

1 zał.

Zał. do obw. M. O. S. z dn. 8.VI. 1938 r.

OGÓLNOPAŃSTWOWY UKŁAD ZBIOROWY PRACY

dla prywatnych zakładów ubezpieczeń.

Pomiędzy następującymi prywatnymi zakładami ubezpieczeń:

„Assicurazioni Generali Trieste", Włoska Spółka Akcyjna, Powszechna Asekuracja w Trieście, Dyrekcja na Polskę, Warszawa, Jasna 19,

„Orzeł", Towarzystwo Ubezpieczeń, Spółka Akcyjna, Warszawa, Ś-to Krzyska 30,

„Patria", Polskie Towarzystwo Ubezpieczeń, Spółka Akcyjna, Warszawa, Plac Napoleona 3,

„Piast", Towarzystwo Ubezpieczeń, Spółka Akcyjna, Warszawa, Moniuszki 10,

„Polonia", Towarzystwo Ubezpieczeń, Spółka Akcyjna, Warszawa, Plac Dąbrowskiego 1,

„Port", Towarzystwo Ubezpieczeń, Spółka Akcyjna, Warszawa, Krakowskie Przedmieście 59,

„Prudential", Towarzystwo Ubezpieczeń, Angielska Spółka Akcyjna, Warszawa, Plac Napoleona 9,

„Przezorność", Towarzystwo Ubezpieczeń, Spółka Akcyjna, Warszawa, Plac Napoleona 9,

„Riunione Adriatica di Sicurta", Adriatyckie Towarzystwo Ubezpieczeń w Trieście, Dyrekcja dla Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, Moniuszki 10,

Towarzystwo Ubezpieczeń „Vita-Kotwica", Spółka Akcyjna, Warszawa, Jasna 6,

Warszawskie Towarzystwo Ubezpieczeń, Spółka Akcyjna, Warszawa, Jasna 4,

— z jednej strony, a

Związkiem Zawodowym Pracowników Ubezpieczeniowych Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie, ul. Nowogrodzka 43 i

Związkiem Zawodowym Pracowników Umysłowych Przemysłu, Handlu i Biurowości Rzeczypospolitej Polskiej w Krakowie, Sławkowska 6,

— z drugiej strony

zawarty został ogólnopaństwowy układ zbiorowy pracy dla prywatnych zakładów ubezpieczeń następującej treści:

§ 1.

Układ niniejszy obejmuje prywatne zakłady ubezpieczeń, a w szczególności zarówno biura centralne jak i placówki tych zakładów.

Obszar obowiązywania układu niniejszego obejmuje całą Rzeczpospolitą, z wyjątkiem górnośląskiej części województwa śląskiego.

§ 2.

Pod względem podmiotowym układ niniejszy dotyczy pracowników umysłowych i fizycznych, zatrudnionych w prywatnych zakładach ubezpieczeń z następującymi wyłączeniami:

a) układ niniejszy nie dotyczy dyrektorów oddziałów i prokurentów zarówno centrali jak i oddziałów;

b) układ niniejszy nie obejmuje tych osób, których przeważająca czynność polega na bezpośrednim pozyskiwaniu ubezpieczeń, to jest akwizytorów oraz tych inspektorów, którzy zajmują się pozyskiwaniem i szkoleniem akwizytorów;

c) układ niniejszy nie dotyczy — poza woźnymi i gońcami biurowymi — innej służby fizycznej (herbaciarki, służące itd.);

d) układ niniejszy nie dotyczy osób zatrudnionych wyłącznie w administracji nieruchomości, stanowiących własność lub zarządzanych przez prywatne zakłady ubezpieczeń.

Szczegółowe warunki zatrudnienia przez prywatne zakłady ubezpieczeń praktykantów (§ 5 ust. 6) określają dalsze postanowienia układu niniejszego.

§ 3.

Czas pracy pracowników umysłowych, objętych układem niniejszym, wynosi 7 godzin dziennie. Czas pracy w soboty trwa krócej wg dotychczasowych zwyczajów.

Pracę pracowników umysłowych ponad 7 godzin uważa się za pracę nadliczbową.

Praca winna być wykonywana zasadniczo nieprzerwanie.

Za pracę w godzinach nadliczbowych należy się pracownikowi wynagrodzenie, przy czym za 8 godzinę przysługiwać będzie zapłata wg normalnej stawki wynagrodzenia za godzinę

pracy danego pracownika, zaś za następne godziny nadliczbowe wynagrodzenie przewidziane w art. 16 ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z r. 1933 Nr 94, poz. 734) w brzmieniu ustawy z dnia 9 kwietnia 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 222).

Paragraf niniejszy nie dotyczy likwidatorów szkód w czasie dokonywania przez nich likwidacji szkód.

Czas pracy dla woźnych i gońców wynosi 46 godzin tygodniowo tj. 8 godzin dziennie, w soboty 6 godzin, niezależnie od obowiązku utrzymania w porządku lokalu.

§ 4.

Pracownicy objęci układem niniejszym korzystają z uprawnień do ustawowych urlopów wypoczynkowych.

Pracownicy umysłowi, którzy przepracowali ponad 10 lat pracy w danym zakładzie ubezpieczeń, korzystają z urlopu 5-cio tygodniowego.

Do urlopu nie wlicza się czasu choroby, okresu ćwiczeń wojskowych i pełnienia obowiązków publiczno-prawnych, nałożonych przez prawo.

§ 5.

Wynagrodzenie za pracę określa indywidualna umowa o pracę, zawarta pomiędzy zakładem ubezpieczeń a pracownikiem.

Zawarcie umowy o pracę winno być dokonane na piśmie.

W wypadku, gdy umowę zawarto ustnie, a treść umowy budzi wątpliwości — w każdym razie mają zastosowanie postanowienia układu niniejszego.

Ustala się poniższe normy minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników umysłowych, objętych układem niniejszym:

a) w Warszawie i Gdyni — zł 200
b) na prowincji — zł 150

W zakładach ubezpieczeń, w których w dniu 1 kwietnia 1938 r. było ponad 15% pracowników, pobierających wynagrodzenie poniżej ustalonych pod lit. a) i b) minimów, wprowadzenie w życie tych minimów odracza się do dnia 1 stycznia 1939 r., zaś w okresie przejściowym mają w tych zakładach zastosowanie minima o 10 zł niższe.

W oddziałach zakładów, prowadzących w sposób przeważający interes drobny budynkowy — ogniowy, gradowy i ruchomości domowych, minimum wynosi zł 120, przy czym z dniem 1 stycznia 1939 r. podwyższa się do zł 130. Przepis ustępu poprzedzającego nie ma zastosowania.

Normy minimalne nie dotyczą pracowników w pierwszym roku pracy w danym zakładzie oraz pracowników umysłowych małoletnich do lat 18 ukończonych.

Minimum wynagrodzenia woźnego w Warszawie i Gdyni ustala się na zł 130, na prowincji zł 110, dla gońca w Warszawie i Gdyni zł 60, na prowincji zł 50. Wiek gońca nie może przekraczać 21 lat.

§ 6.

Wynagrodzenie minimalne, przewidziane w § 5, ulega z upływem każdego dwulecia pracy zwiększeniu o 10% normy początkowej aż do chwili, gdy wynagrodzenie wzrośnie o 50% od płacy początkowej. Początek wzrostu wynagrodzenia minimalnego ustala się na dzień 1-go stycznia 1938 r.

§ 7.

Wszyscy pracownicy umysłowi i fizyczni, których wynagrodzenie w chwili wejścia w życie niniejszego układu nie dosięga minimów przewidzianych w § 5, otrzymują podwyżkę płac równą różnicy między ich obecną płacą a płacą minimalną, przewidzianą w § 5. Podwyżka ta nie może być niższa niż 5% obecnie pobieranego wynagrodzenia.

Pracownicy, którzy mają uposażenie wyższe od płac minimalnych, lecz niższe od 200% tych płac — otrzymują jednorazową podwyżkę 5%, wszakże spod podwyżki tej są wyłączeni ci pracwnicy, którzy po dniu 1 stycznia 1937 r. otrzymali indywidualny awans, przekraczający 5% wynagrodzenia.

Pracownicy, którzy w myśl § 5 ust. 6 nie są objęci normami minimalnymi, o ile pracują ponad 3 miesiące, otrzymują 10% podwyżki.

§ 8.

W razie rozwiązania stosunku pracy przez pracodawcę bez winy pracownika umysłowego (art. 32 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie

o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 323) — zakład ubezpieczeń obowiązany jest, jeżeli rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło przed upływem 4 lat, jedynie do wypłaty ustawowego odszkodowania, o ile zaś rozwiązanie stosunku służbowego nastąpiło po upływie 4 lat, zakład ubezpieczeń obowiązany jest wypłacić pracownikowi prócz ustawowego odszkodowania także dodatkową odprawę w wysokości 75% (siedemdziesiąt pięć procent) miesięcznego ostatnio pobieranego wynagrodzenia za każdy cały lub rozpoczęty rok pracy w danym zakładzie, wszakże kwotę nie większą, niż uposażenie 15-to miesięczne.

Odprawa za rok rozpoczęty będzie wypłacona pro rata parte.

Pracownikom, przejętym przez inny zakład w związku z przejęciem części lub całości portfelu ubezpieczeniowego, zalicza się okres przepracowany w zakładzie, którego portfel został przejęty.

Dodatkowa odprawa nie przysługuje tym pracownikom umysłowym, którzy na podstawie obowiązujących już w tym zakładzie ubezpieczeń statutów emerytalnych korzystają z praw emerytalnych.

W razie rozwiązania stosunku pracy przez pracodawcę bez winy pracownika fizycznego (art. 18 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników, (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 324) — zakład ubezpieczeń obowiązany jest, jeżeli rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło przed upływem 4 lat, jedynie do wypłaty ustawowego odszkodowania, o ile zaś rozwiązanie stosunku służbowego nastąpiło po upływie 4 lat, zakład ubezpieczeń obowiązany jest wypłacić woźnemu względnie gońcowi prócz ustawowego odszkodowania także dodatkową odprawę w wysokości 3/4 (trzech czwartych) miesięcznej pensji, o ile zaś rozwiązanie stosunku służbowego nastąpiło po upływie 10 lat pracy, zakład ubezpieczeń wypłaci prócz ustawowego odszkodowania dodatkową odprawę w wysokości półtoramiesięcznej pensji, jeżeli rozwiązanie stosunku służbowego nastąpiło po upływie 20 lat, zakład ubezpieczeń obowiązany jest prócz ustawowego odszkodowania wypłacić woźnemu lub gońcowi dodatkową odprawę w wysokości trzymiesięcznej pensji.

W zakładach ubezpieczeń, w których dotychczas bądź na mocy obowiązujących umów zbiorowych, bądź na mocy umów indywidualnych, lub zwyczajowo stosowane były odprawy przy zwolnieniu wg skali wyższej, aniżeli skala przewidziana powyżej w ustępie 1, wszystkie te korzystniejsze warunki, stosowa-

ne dotąd, pozostają w mocy w stosunku do pracowników dotychczasowych.

§ 9.

W każdym kalendarzowym okresie rocznym, oprócz bieżących 12-tu pensyj miesięcznych, każdy pracownik otrzymuje gratyfikację w wysokości połowy jego poborów miesięcznych.

§ 10.

W przypadku choroby pracownika umysłowego Towarzystwo będzie uprawnione do rozwiązania stosunku służbowego z pracownikiem umysłowym po upływie 3-ch miesięcy trwania bez przerwy choroby, jednakże z zachowaniem trzymiesięcznego terminu wypowiedzenia, względnie za wypłatą trzymiesięcznych poborów z góry i odprawy za wysługę lat, zaś z pracownikiem fizycznym po upływie jednomiesięcznego czasu trwania bez przerwy choroby, jednakże z zachowaniem jednomiesięcznego terminu wypowiedzenia, względnie za wypłatą jednomiesięcznych poborów z góry i odprawy za wysługę lat.

Postanowienia w niniejszym paragrafie zawarte nie będą miały zastosowania do praktykantów.

§ 11.

W wypadku śmierci pracownika umysłowego w czasie trwania stosunku pracy, o ile pracownik przepracował w danym zakładzie przynajmniej dwa lata, zakład bez względu na ubezpieczenie emerytalne w zakładzie ubezpieczeń społecznych wypłaci rodzinie pracownika, mającej ustawowe prawo utrzymania i przez niego utrzymywanej, odprawę pośmiertną w wysokości 3-miesięcznego wynagrodzenia; jeżeli pracownik przepracował ponad 10 lat w danym towarzystwie, odprawa pośmiertna wyniesie 3-miesięczne wynagrodzenie ponad normy ustawowe.

W wypadku śmierci woźnego lub gońca w czasie trwania stosunku pracy, o ile zmarły przepracował w danym zakładzie przynajmniej 2 lata, zakład bez względu na ubezpieczenie emerytalne w zakładzie ubezpieczeń społecznych wypłaci rodzinie zmarłego, mającej ustawowe prawo do utrzymania i przez niego utrzymywanej, odprawę pośmiertną w wysokości 1-miesięcz-

nego wynagrodzenia; jeżeli zmarły przepracował w zakładzie ponad 10 lat — 2-miesięcznego wynagrodzenia.

§ 12.

Dyrekcje zakładów ubezpieczeń nie będą czyniły trudności pracownikom w wyborze delegatów, których zadaniem będzie występowanie w razie potrzeby do władz zakładów ubezpieczeń w sprawach o charakterze lokalnym. Dyrekcje zakładów nie będą zwalniać z pracy delegatów w okresie pełnienia mandatów, z wyjątkiem przypadku art. 32 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych. Poszczególny pracownik może pełnić czynności delegata nie dłużej niż przez okres 4 lat nieprzerwalnie.

Liczba delegatów nie powinna przekraczać w zakładzie ubezpieczeń, zatrudniającym do 50 pracowników — 2 delegatów, na każdych dalszych rozpoczętych 100 — 1 delegata.

§ 13.

Postanowienia układu niniejszego korzystniejsze dla pracowników, niż postanowienia indywidualnych umów o pracę, zastępują z mocy prawa odnośne postanowienia tych umów; jednak postanowienia indywidualnych umów o pracę, korzystniejsze dla pracowników, niż postanowienia niniejszego układu, pozostają w mocy.

§ 14.

Układ niniejszy obowiązuje od dnia 1 kwietnia 1938 r., przy czym wypowiedzenie układu po raz pierwszy może być dokonane nie wcześniej niż 31 października 1939 r.; o ile w terminie tym nie nastąpi pisemne wypowiedzenie układu, układ przedłuża się automatycznie na dalszy rok, z zastrzeżeniem terminu i trybu wypowiedzenia.

„Assicurazioni Generali Trieste", Włoska Spółka Akcyjna, Powszechna Asekuracja w Trieście, Dyrekcja na Polskę,

Warszawa, Jasna 19

(—) *W. Wiener* (—) *R. Sambri*

„Orzeł", Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna,
Warszawa, Świętokrzyska 30

(—) *Dr Z. Grabowski* (—) *K. Szonert*

„Patria", Polskie Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna,
Warszawa, Plac Napoleona 3

(—) *Dr M. Lilienthal* (—) *Dr M. Burdowicz*

„Piast", Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna,
Warszawa, Moniuszki 10

(—) *Dr G. Firnej* (—) *Dr J. Kowal*

„Polonia", Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna,
Warszawa, Plac Dąbrowskiego 1

(—) *Dr E. Rittermann* (—) *W. Hertz*

„Port", Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna
Warszawa, Krakowskie Przedmieście 59

(—) *Dr H. Rittermann* (—) *M. Walfisz*

„Prudential", Towarzystwo Ubezpieczeń Angielska Spółka
Akcyjna, Warszawa, Plac Napoleona 9

(—) *M. Walter* (—) *L. G. Blomfield*

„Przezorność", Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna,
Warszawa, Plac Napoleona 9

(—) *M. Walter* (—) *L. G. Blomfield*

„Riunione Adriatica di Sicurta", Włoska Spółka Akcyjna,
Adriatyckie Towarzystwo Ubezpieczeń w Trieście,
Dyrekcja dla Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, Moniuszki 10

(—) *Dr G. Firnej* (—) *Dr J. Kowal*

Towarzystwo Ubezpieczeń „Vita-Kotwica", Spółka Akcyjna,
Warszawa, Jasna 6

(—) *W. Kozłowski* (—) *Dr N. Schwartz*

Warszawskie Towarzystwo Ubezpieczeń, Spółka Akcyjna,
Warszawa, Jasna 4

(—) *J. A. Jeziorański* (—) *A. Śliwiński*

Związek Zawodowy Pracowników Ubezpieczeniowych
Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie, Zarząd Główny
(—) *Stanisław Jędrzejewski* (—) *Stefan Gacki*
(—) *Piotr Cyrczak* (—) *Alojzy Myszkowski*

Związek Zawodowy Pracowników Umysłowych Przemysłu,
Handlu i Biurowości Rzeczypospolitej Polskiej
(—) *Statter*

Działo się w Warszawie, dnia 14 kwietnia 1938 r. w Ministerstwie Opieki Społecznej w obecności

(—) *Jerzy Wengierow*

Radca
Ministerstwa Opieki Społecznej

TŁOCZONO Z POLECENIA MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ.

ZAMÓWIENIA I WPŁATY NALEŻY KIEROWAĆ POD ADRESEM
MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ, WARSZAWA UL. DŁUGA 38/40

Drukarnia Państwowa Nr 99054. 9.VI.1938. 800.

Prenumerata roczna 20 zł. **Cena niniejszego numeru 25 gr.**